

ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ ВОЛОДИМИРА ПОЛИТОВИЧА ЛИПСЬКОГО

Кичук В.О.¹, Тофанова Л.М.²

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Одеса,
Україна*

E-mail: ¹violietta.kichuk@bk.ru, ²lidin@meta.ua

11 березня 2013 р. виповнилося 150 років із дня народження видатного уродженця Волині (с. Самостріли Корецького району Рівненської області), вченого зі світовим ім'ям, мандрівника, фотографа, чудового знавця всіх ботанічних садів світу, президента Української академії наук (ВУАН) Володимира Іполитовича Липського (1863-1937). 21 червня 1928 року В. І. приїхав до Одеси, де очолив Одеський ботанічний сад. Під час роботи в Одесі він вніс значний вклад у поживлення наукової роботи саду, його розширення, виховання молодих науковців, впорядкування гербарію. У 1927 – 1930 роках В.І. Липський вивчав водорості Чорного моря (зокрема в районі Карадагської гідробіологічної станції), досліджував вплив рослинності Атманайського лиману на Азовському морі на утворення та випадання солей, брав участь у роботах Українського інституту з каучуку та каучуконосів. Особливу увагу приділяв дослідженню водорості філофори червоної, яка стала матеріалом для виготовлення йоду та агар-агару, що на той час ввозили з-за кордону. Так звані йодні експедиції на Чорному морі були проведені у 1930—1931 роках на яхті «Сирена», на суднах «Друг життя» та «Лысковский» і як наслідок в 1931 році завдяки діяльності В.І.Липського в Одесі було відкрито перший в Україні йодний завод (Доброчаева, Мокрицкий, 1991). Володимир Іполитович Липський працював директором Одеського ботанічного саду до 1933 року, після чого подав у відставку у зв'язку із небажанням підтримувати ідеї Т. Д. Лисенка і до самої своєї смерті працював науковим консультантом ботанічного саду. В 1936 здійснив останню наукову подорож – до Узбекистану та Туркменістану. Помер він 24 лютого 1937 р. в Одесі. Володимир Іполитович Липський особисто відкрив і описав 4 нових для науки роди і понад 220 видів і різновидів рослин. Він зібрав величезні колекції для природничих музеїв і написав більше 100 наукових праць (Береговий, 1969). Основні наукові роботи вченого

присвячені флористиці, систематиці, географії вищих рослин, гербарній справі, організації роботи ботанічних садів, історії вітчизняної ботаніки. Володимир Іполитович був людиною унікальних здібностей, чудово володів усіма живими і мертвими європейськими мовами. В.І.Липський досліджував рослинність Сухого лиману на півдні України (1927-1928), мінеральні радіоактивні джерела в Житомирській області (1927), водорості Чорного моря (1930-1931). На честь Володимира Іполитовича названі два нових роди (*Lypskia* родини Селерові та *Lipskiella* родини Айстрові) і 54 нових види рослин (наприклад, ковила Липського, чебрець Липського, молочай Липського, клен Липського, тюльпан Липського та ін), які увійшли до флористичних зведень (Барбарич, 1958). В.І. Липський був науковим керівником аспірантів: Т. М Гольд, П. А. Сатановського, Н.З. Жаренко та І.І. Погребняка.

Odessa' life period of Vladimir Ippolitovich Lipsky

Kichuk V., Tofanova L.

Vladimir Lipsky - ukrainian scientist, botanist, member of the Ukrainian National Academy of Sciences, corresponding President of the USSR Academy of Sciences, director of the Odessa Botanical Garden (1928 – 1933).